

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: .....

Cím: *A budapesti rendőrség súlyos válsága*

Forrás: .....

Pesti Hírlap

Budapest 1924. 3. 9.

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

351.74

Hely

Idő

"1924"

Személy

F

351.74 "1924"

A budapesti rendőrség súlyos válsága.

A belügyminiszter törvénysértésre készül. — Egyesíteni akarja a budapesti és a vidéki rendőrségeit. — Budapesti rendőrtisztek vidékre kerülnek, vidékiek Budapestre.

A budapesti államrendőrség, mely régebben városi rendőrség volt és a polgármesternek engedelmességét 1881 óta áll fenn és közvetlenül a belügyminiszter alá tartozik. A vidéki rendőrség államosítása 1920 január 22-én következett be az 5047/1919. számú rendelet alapján, melyet a minisztertanács nevében *Beniczky Ödön*, a *Huszar-kormány* belügyminisztere irt alá. Ez a rendelet a kivételes hatalorról szóló törvény alapján lépett életbe és csekély eltéréssel szóról-szóra megegyezik azzal a törvényjavaslattal, amelyet belügyminiszteri minőségében dr. Wekerle Sándor terjesztett 1918. évi július 9-én a képviselőház elé „a m. kir. állami rendőrség szervezéséről”. De a Wekerle-féle javaslat különbséget tett a m. kir. állami rendőrség és a budapesti m. kir. államrendőrség között és az utóbbi jogait mindjárt első szakaszában biztosította.

Kimondotta, hogy „a budapesti államrendőrség hatósági jogkörét és működési területét ez a törvény nem érinti.” És tovább: „A budapesti m. kir. államrendőrségnek külön személyzetét és létszámát ez a rendelkezés nem érinti.” **S a végrehajtási záradék is érintetlenül hagyja a budapesti rendőrség szervezetét és hatáskörét megállapító 1881. XXXI. t.-cikkkel s mindazokat a későbbi törvényeket, amelyek ezt kiegészítik.**

Mindez azt jelenti, hogy a budapesti államrendőrség tisztikara mindenkor zárt testület volt, ahol a díjnokságon kellett kezdeni s a főkapitányi állásban lehetett a pályafutást befejezni. *Dr. Boda Dezső* főkapitánysága idején ez oly szigorú elv volt, hogy mindenkinek a díjnokságon kellett kezdenie s még a munkapárt politikai befolyása is megtört a főkapitány ellenállásán. Egyetlen esetben sikerült az egyik munkapárti hatalmasságnak egy megyei tisztviselőt rendőrtisztté kineveztetnie, ez is kénytelen volt bégni a segédfogalmazói ranggal és ennek se volt soká maradása.

A rendőrség államosításáról kiadott és sajnos, törvényerővel bíró szükségrendelet 1920-ban is erősen fenyegette a budapesti rendőrség függetlenségét és tisztikarának zárt jellegét. A rendelet Wekerle törvényjavaslatából ép az idézett szakaszokat hagyta ki és 3. szakaszában hatályon kívül helyezi a budapesti rendőrségről szóló 1881. XXI. törvénycikket

s kimondja, hogy a budapesti államrendőrség beolvad a magyar állami rendőrségbe és ezzel, mint „magyar állami rendőrség” országos egységes szervezettel, egységes létszámot alkot. (Akkor, 1920. januárjában, a királyság intézménye még nem állott helyre és a belügyminiszteri rendelet — merőben októberista alapon — magyar államrendőrségről és nem magyar királyi államrendőrségről intézkedik.

A budapesti rendőrség nyomban felismerte a veszélyt, mely fennállását fenyegette és a nemzetgyűlés tagjaihoz emlékiratot küldött meg, melynek címe: „*Eszrevételek a rendőrség államosításáról és a budapesti államrendőrségnek az új szervezethez való beolvadásáról szóló tervezethez*”. A memorandum hatása alatt a kormány nem merte végrehajtani eredeti tervét, az államosított vidéki rendőrség és a budapesti államrendőrség összeolvasztásáról s az utóbbi meghagyta különállásában.

A belügyi mellékkormány most elérkezettnek látja az időt a budapesti rendőrség önállóságának és zárt testületének megszüntetésére. A bombamerényletek nyomozása idejében előbb fenyegető levelekkel igyekeztek megfélemlíteni a rendőrséget, bombamerényletet terveztek a főkapitányság épülete ellen, most pedig létalapjaiban támadják meg a rendőrséget és vidéki elemekkel kívánják jellegeből, negyvenéves multjából kivetkőztetni. A belügyminiszter most készített el az ugynevezett státusegyesítésről szóló rendeletet.

A budapesti m. kir. államrendőrség megszűnik s helyébe lép a magyar királyi államrendőrség budapesti kerületi főkapitánysága, mely egyes kapitányságokra oszlik.

A budapesti kerületi főkapitány kevesebb lesz, mint az eddigi budapesti főkapitány. Annyi lesz, mint akármelyik más vidéki főkapitány. A tisztviselők, akiket családi kapcsolat, kinevezés, gyakorlat és tapasztalat s talán egy kis családi ház is Budapesthez köt, áthelyezhetőek lesznek bármely vidéki kapitánysághoz s onnan viszont a tisztviselők, akár politikai szükségből, akár politikai érdekek jutalmazásaképpen a budapesti rendőrségre kerülhetnek.

Régóta nem terveztek még ily merényletet Budapest polgársága ellen. Bünteteskép — majd talán rá okot — elhelyezhetik a régi, megbízható budapesti rendőrtiszteket a vidékre s idehozhatnak helyükbe fiatal vidéki rendőrtanácsosokat és főtanácsosokat, akik 1920-ban még szolgabírák, vagy megyei aljegyzők voltak s fizetési osztályuknál fogva kellett őket az átminősítésnél rendőrfőtisztekké kinevezni. A „bűnös, mulató” Budapestet a rendőrség nem tudja megtisztítani, tehát azok szép szál vidéki embert kellene felhozni, azok majd rendet teremtenének — így hallottuk ma két hete a törvényszéki teremben. **Ez nagy feltűnéssel járna és rossz hatással lenne a**

külföldre: hozzunk fel inkább száz vidéki rendőrtiszteket — így mondták ma nekem a legbeavatottabb helyen. Hogy szabad-e például a délután két órától másnap reggeli nyolc óráig Budapest rendjét és esendjét olyan központi ügyekre bízni, amelyet egy 5—6 éves rendőri multa visszatekintő fiatal rendőrtanácsos vagy főtanácsos vezet, aki azelőtt csak hírt hallotta a fővárosnak.

Ezt tervezi a belügyminiszter, ezért kell felelőségre vonni és nyilatkozatra kényszeríteni a nemzetgyűlés előtt. Felelősségre kell vonni e belügyi politikája miatt, hogy hagyja abba a rendeletekkel való kormányzást s ha kísérletet akar tenni a két rendőrség, a vidéki és a budapesti összeolvasztásáról, tegye ezt törvényjavaslatban és nem rendeletben, mert ez bütkölt abszolutizmus, amiből elég volt.

Fehéri Armand.